

Somogyi néprajzi atlasz
NA-1994
Rajzai adatlát

Kedves Feri !

Mellekelem a tapsonyi tipológiai és etnogenetikai feljegyzést, valamint a látrányi és tapsonyi méretek, jelzők és leíró jellegek eredményeit számokban, összehasonlítva a dunántuli és összmagyar átlagokkal a 87. IX. 1.-i ^{atlasz}összesítés szerint. Megküldöm továbbá a Somogy megyei néprajzi ^{atlasz}átlag antropológiai fejezetébe ajánlott grafikák megnevezését /a szemszinnél felsorolva/ olyan formában, amelyben csak grafikussal 1/1-ben át kell másoltatni. Legalább 8 tétel feltétlenül szükséges, az 1-4. ^{és 7.} egyes vonallal, az orrhát profilja és a szemszin hármastagozódásban teljes, szaggatott és pontozott kiküszabásokkal megoldva, a típusok megoszlása pedig községenként 7 oszlopban /Lakócsa és Potony összevonva szerepelne, mint Lakócsa és környéki ^{sztó-}horvát./

Függőben hagytam a járomivszélességet és az orrhát kiemelkedését, melyek ugyan nem feltétlenül szükségesek, de szakmai szempontból és az érdeklődők számára is fontos támpontot nyujtanának az alábbi okokból: 1. Bár a járomivszélesség félig az arcjelzőben is benne van /az arcjelző=arcmagasság elosztva járomivszélességgel^{rel}/, viszont döntő momentum, hogy a magyarok járomivszélessége Európában a legnagyobb, kb a kazakokkal és kirgizekkel megegyező, csak azoknál az arcmagasság is kissé nagyobb, viszont a szovjet szerzők az arcmagasságot eltérő technikával mérik, így keleti összehasonlításra a járomivszélesség a biztosabb pont, ezen kívül a járomivszélesség a magyar őslakos népeknél emelkedik a telepes magyarokhoz képest, ezen kívül azon szláv nyelvű népeknél is, akik magyarokkal, vagy korábban az avarokkal erősen keveredtek. 2. A közepesen kiemelkedő orrhát dunántuli, főleg Somogy megyei viszonylatban azért lenne fontos, mert az összmagyar átlaghoz képest erősen emelkedik a konvex /dömboru/ orrhát aránya, de nem ^{er}magas/erősen kiemelkedő/ orrhát, hanem közepesen kiemelkedő orrhát mellett, ami arra utal, hogy a dunántuliak és ezen belül még fokozottabb mértékben a somogyiak konvex orrháta tulnyomóan nem az erősen kiemelkedő ^{orrháti}dinári típusal, hanem a pamiri és turanid típusal van összefüggésben.-Viszont e két grafikont azért hagytam függőben, mert a fentiek szövegben ^{is}elmondhatók és a közölni tervezett képanyag a téren a legfőbb bizonyíték. Egyébként a somogyi magyarokat 48 személy 2-2 képvel tervezem bemutatni, azaz 8 táblán. Válaszodat ~~váro~~

várom, egyetértés e a 8 vagy a 10 tételből álló garfikonnal, ki kívánsz e belőle valamit hagyni, vagy esetleg még valamint hozzá venni. A garfikonok úgy vannak tervezve, hogy pont bele férjenek az évkönyveteknek megfelelő nsgydágu kiadvány tükrébe minimális kicsinyítéssel, amit a nyomda a klissék készítésénél el tud végezni. Egyébként minden község feldolgozása esetén az adatokat azonnal felvisezn két példányban a grafikonra /egy piszkozat nekem és egy tisztézat a Ti számotokra/, így 1989 közepén a Somogy megyei magyarok vizsgálatának tervezett befejezése után kb 1-2 hónapon belül az összes garfikonok és készen lehetnek, *a nemzetiségekkel együtt 1990 őszéig* a most csatolt hármat mintának küldöm. A községek sorszáma a testmagasságnál szerepel, elején Észak-Somogy, utána Közép-Somogy, Dél-Somogy, a végén a vendekkel, illetve kaj-horvátokkal kevert Tarany és Babócsa, a végén pedig a kaj-horvátok, szto-horvátok és a németek. A garfikonok külön dossziében vannak elhelyezve.

A tudószürési tervet hétfőn megkértem, az év végéig elkészitem az országos vizsgálati tervemet és utána értesítlek a tervezett Somogy megyei 88. évi vizsgálatok helyeiről.

Csatolva: 1 feljegyzés, 1 jelentés, 3 garfikon minta

Barátsággal köszöntlek:

Gyula bátyád

a látrányi és tapsonyi embertani vizsgálatok

eredményeiről számokban

Férfiak

Nők

Testtéma	Férfiak		Magy.át.		Nők		Ma.át.	
	Látrány	Tapsony	Dun.át. 87.IX.1.	Magy.át. 87.IX.1.	Látrány	Tapsony	Du.át. 87.IX.	Ma.át. 97.IX.
Testmagasság	170.74	169.57	171.60	169.02	158.54	160.47	158.86	157.09
Fejhossz	186.28	186.24	188.74	188.22	178.00	178.97	179.60	179.35
Fejszélesség	159.19	159.02	161.45	160.47	152.60	153.79	154.67	154.46
Homlokszéless.	113.95	113.60	114.04	112.88	110.65	110.61	110.53	109.61
Járomivszéless.	145.07	145.20	147.06	146.46	138.16	139.55	139.80	139.69
M. arcmagasság	121.91	120.29	120.88	121.33	111.43	111.97	111.22	111.62
Állkapocsszögl.	112.88	113.88	113.87	112.58	105.19	107.67	106.68	105.56
Orrmagasság	53.40	52.31	53.37	53.98	49.89	49.45	49.61	49.97
Orrszélesség	36.40	35.67	36.44	35.89	32.19	32.21	32.94	32.75
Fejjelző	85.51	85.45	85.58	85.30	85.76	85.94	86.17	86.18
Arcjelző	84.11	82.93	82.27	82.90	80.76	80.21	79.61	79.98
Orrjelző	68.42	68.43	68.45	66.73	65.65	65.27	66.58	65.79
<u>Járomcsont form. %</u>								
lekerekített	25.6	19.0	19.6	28.0	21.6	18.2	19.7	30.6
lapos	60.5	76.2	69.7	62.9	75.7	78.8	74.7	64.2
előre keskenyedő	14.0	4.8	10.7	9.1	2.7	3.0	5.6	5.2
<u>Orrhát prof. %</u>								
konkáv	9.3	9.5	3.9	9.8	16.2	18.2	13.0	22.8
egyenes	18.6	31.0	38.8	50.3	40.5	30.3	46.4	54.1
konvex	72.1	59.5	57.3	39.9	43.2	51.5	40.6	23.1
<u>Orrhát kiem. %</u>								
gyenge	0.0	0.0	0.7	1.0	2.7	3.0	1.8	4.0
közepes	69.8	69.0	67.9	73.8	81.1	87.9	84.4	87.8
erős	30.2	31.0	31.4	25.2	16.2	9.1	13.8	8.2
<u>Tarkó profil. %</u>								
erősen domboru	2.3	7.1	8.3	14.2	16.2	15.2	17.0	19.9
enyhén domboru	76.7	69.1	70.3	68.6	81.1	84.8	81.8	78.4
lapos	20.9	23.8	21.4	17.2	2.7	0.0	1.2	1.7
<u>Szemszin %</u>								
világos	23.3	31.0	25.3	25.8	10.8	27.3	23.2	19.7
kevert /zöldes/	23.3	21.4	27.8	32.0	24.3	30.3	29.1	31.7
sötét	53.5	47.6	46.7	42.2	64.9	42.4	47.6	48.6
<u>Hajszin %</u>								
vörös /I-VI/	0.0	0.0	0.4	0.3	0.0	0.0	0.3	0.3
szőke /A-L/	0.0	0.0	0.1	1.1	0.0	0.0	1.1	1.2
áttaneti /M-O/	0.0	0.0	0.6	1.4	2.7	3.0	1.7	1.9
barna-fekete/P-Y/	100.0	100.0	98.9	97.4	97.3	97.0	96.9	96.6

Tipusok megoszlása %-ban

	tur	pam	előá	din	ural	mong	k. bal	kel.	gra. atl	ész	cro	lap	alp	x	
Látrány	31.3	22.5	1.2	11.2	0.0	0.0	5.0	6.3	0.0	0.0	0.0	1.2	0.0	1.2	20.0
Tapsony	33.3	17.3	4.0	6.7	0.0	1.3	2.7	5.3	0.0	0.0	0.0	0.0	1.3	0.0	28.0
Dun. atl.	35.5	17.2	3.3	8.2	0.1	0.7	4.0	4.3	0.5	0.3	0.2	0.3	1.0	1.8	22.7
Magy. á.	28.7	10.1	6.4	5.3	0.1	0.9	5.0	3.8	0.9	0.1	0.5	0.5	1.9	2.5	33.2

Kecskemét, 1987. XI. 2.

Dr. Henkey Gyula
 Dr. Henkey Gyula